

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 80 (3242) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Súlyos veszteséget okozott a japán tengerészeti légiereő az ellenséges hajóhadnak

Elsüllyesztett egy cirkálót, egy rombolót és tíz szállítóhajót. Minden vonalon megindult Tuniszban az angolszász szövetségesek támadása. A tengely erői eddig minden betörési kísérletet meghiúsítottak

Tokióból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A japán főhadiszállás pénteken a következő hivatalos közleményt adta ki:

A japán tengerészeti légiereő erős alakulatai a Florida-szigetek partjai közelében megtámadták egy ellenséges hajóhadat. A támadás a következő eredménnyel végződött: Elsüllyedt egy ellenséges cirkáló, egy romboló és 10 szállítóhajó. Súlyosan megsérült két szállítóhajó, könnyebben megsérült egy szállítóhajó. Lelőttünk 37 ellenséges repülőgépet. A mi veszteségünk 6 repülőgép, melyeknek vezetői önként zuhantak rá az ellenséges célokra. Ennek a légi és tengeri csatának neve a Florida-szigetek előtt tengeri csata lesz.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Mint a Csendes tengeréről jelentik, egy ellenséges repülőgép április 3-án, a Bismarck szigetek

közeliében levő Uj-Mecklenburg közelében megtámadott egy japán kórházhajót, amely megsérült ugyan, de kormányozható maradt.

Megőrizték mozgási szabadságukat a tuniszi tengelyerők

Berlinből jelentik: (B. T.) A déltuniszi tengelycsapatok új állásokba való vonulásával egy időben közlik, hogy Rommelnek ismét sikerült csapatait érintetlenül a vonalakon áttört brit páncélosok által veszélyeztetett sósó melletti állásokból kivonni és északabbra vonultatni. Ebből kifolyóan a németek úgy vélekednek, hogy Rommel új kiterő hadművelete megnehezíti Montgomerynek a tengely vonalakba való betörési hadműveleti sikerének kihasználását. Rommel kiterő mozgását az is megkönnyítette, hogy a tengely szárnyának védelmét Középtuniszban az amerikai 5-ik hadsereg további támadásai sem tudták megtörni. Mivel az amerikaiaknak a tengerpartra való áttörő kísérlete eddig nem sikerült, a német és olasz déli vonal összekötő részét érintetlenül maradtak, ami módot nyújt a tengelynek mozgási szabadság megőrzésére. Berlinben nem kellett meglepetést, hogy a brit 8-ik hadsereg támadásával párhuzamosan most már az amerikai csapatok a középtuniszi vonalon újabb és erősebb támadást kezdték. A német jelentések szerint Észak-tuniszban is fokozódik a brit első hadsereg támadó tevékenysége. Egyébként most már német katonai helyen is megjegyzzük, hogy fennforog a lehetősége annak a brit közlésnek, amely szerint a 8-ik hadsereg s az amerikai 5-ik hadsereg páncélos élei érintkeznek. Csak annak a megállapítására vetnek súlyt, hogy ez az érintkezés nem a tengelykötélekek hátában történt.

Berlinből jelentik: (B. T.) Északafrikai hírek szerint a szövetségesek most Beja és Medjez el Bab között Észak-tuniszban is támadnak. Anderson tábor

nok szerdán adott parancsot a támadásra. Hajnaltól szürkületig folyt az ütközet. Tüzérségi tűzzel indult a harc. Röviddel ezután a gyalogság támadott. A britek este a Dsebel Munchartól 12 kilométerre északkeletre és a Medjez el Babtól ugyanilyen távolságra északra levő vonalat érték el. Tegnap délben jelentették azt is, hogy az amerikai 5-ik hadsereg nagyobb támadást kezdett. Sidi Bouzidtól keletre széles és kiépített ut vezet Kairóuba. Ez most a britek közvetlen középpontjába került. Egyidejűen a Pichonnál levő francia csapatok is megkezdték a támadást a tengely ellen.

Berlinből jelentik: (MTI) Illetékes katonai körökből származó értesülés szerint Tuniszban változatlan hevességgel tart az angolszászok áttörő kísérlete. Észak-tuniszban a harcok sulypontja Obah-Saraganál van, ahol az angolszászok nagyobb erő bevetésével igyekeztek áttörni a tengely magaslati állásait. És sikerült tervük, amikor kezükbe került a Bejatól Déltuniszba vezető út, ami számukra igen fontos lenne, mert a többi utvonal vagy a tengely kezében van, vagy a tengely fegyvereinek hatáskörében. Déltuniszban Rommel saktáblaszerű állásai és rugalmas védekező módszerei rendkívül megnehezítik az angolszászok előrejutását. A déli szakaszon is főként a házkért folyik a küzdelem. Eddig még mindenhol megakadályozták az angolszászok betörési kísérleteit.

Genf. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Londonból jelentik, hogy „A Szovjetunió számít a második arcvonalra” címmel a News Chronicle cikket közlő Ilja Ehrenburgtól.

— Ezer és ezer ember veti fel a kérdést a Szovjetunióban, — mondja Ehrenburg, — vajon ezuttal létrejön-e a második arcvonal, vagy ismét elnapol.

Törökországban akarnak partraszállni az angolszász szövetségesek (?)

Basel. (Bud. Tud.): A Neue Zürcher Zeitung ankarai különtudósító jelenti: A legutóbbi napok eseményei alapján Erkhlet tábornok ismert török katonai szakíró azt írja, hogy a szövetségesek terve valószínű az, hogy abban az időben, amikor a német hadsereg legjobban el lesz foglalva keleten, közkeleti hadseregükkel a Balkánon szállanak ki, még pedig a török part legalkalmasabb részén. Casablanca óta minden esemény azt mutatja, hogy a második hadteret nem tudják máshol meg-

csinálni, csak a Balkánon. Szerinte a szövetségesek, mielőtt megvetik lábukat a Balkánon, közvetlen betörést kísérelnek meg Franciaország északi partján. A tervek végrehajtása természetesen attól függ, hogy a szovjet ellenállás folytatódik-e? Arról, hogy Törökország milyen magatartást tanúsít, — a svájci lap tudósítja szerint — Törökország már kezdetben leszögezte álláspontját, ami a nemhadviselésnek felel meg, tekintettel arra, hogy Törökország szövetségi szerződést kötött Nagybritanniával.

Ehrenburg a továbbiakban megírja, hogy egy szovjet ezredes mit mondott neki a második arcvonalról. „1942 tavaszán a nyugati szövetségesek a Szovjet iránti rokonszenvből elragadhatták volna magukat a nyugati arcvonal felállítására. Ebben az esztendőben azonban a hideg számítás alapján kell ezt megcselekedniök.”

Kelet befolyása okozta mindenkor a tragédiákat a finn nemzet történetében

A Magyar Országos Tudósító jelenti: A Magyar Külügyi Társaság osztrótokön délután felolvasóülést rendezett, amelyen Numelin finn külügyi sajtófőnök nagy érdeklődéssel várt előadásban ismertette Finnország szerepét kelet és nyugat között. Kenéz Béla nyugalmazott miniszter üdvözölte a finn vendéget, majd Ullein-Reviczky Antal rk. követ és meghatalmazott miniszter sajtófőnök mutatott rá örömmel arra, hogy a finn ujságírók idejüvetelükkel kifejezést adtak annak a barátságának és testvéri érzésnek, amely az egész finn életet a magyarok iránt áthatja. Ezeket az érzelmeket a magyar nemzet tiszta szívével viszonozza.

Numelin finn sajtófőnök rámutatott a magyar és finn nép közötti hasonlóságokra. Ismertette Finnország földrajzi fejlődését, mai alakjában történeti kiképzését és hangsúlyozta, hogy Finnország nem éppen földrajzi helyzetéből adódik.

— Finnország életének folyását — mondotta — kelet és nyugat irányítja. Kelet befolyása okozta mindenkor a finn nemzet történetében a tragédiákat. Az orosz túlerő és hatalmi vágy

miatt többször volt kénytelen meghátrálni, de műveltségét még a megszállók is tiszteletben tartották. A finn népek elég tennivalója van a saját országában, semhogy szívesen harcolna. Szociális igazságot és békés életet kíván, de keleti szomszédai úgy látszik, nem változtak meg és a harcot a finn népek föl kell venni. A finn nép vállalja e szerepét a népek békéjéért és szabadságáért folyó küzdelemben s hűséggel tartozik fegyverbarátai iránt.

Numelin sajtófőnök beszédét rövid magyar nyelvű köszöntéssel fejezte be, amelyben a finn nép testvéri üdvözlését tolmácsolta a magyaroknak.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó Ur Öfömlétsége a Budapestben tartózkodó finn ujságírók vezetőjét és a küldöttség tagjait magas magyar kitüntetésekben részesítette. Numelin dr. követségi tanácsos, a finn külügyminisztérium sajtófőnöke a Magyar Érdemrend középkeresztjét a csillaggal kapta. A kitüntetések jelvényeit Ullein-Reviczky Antal rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, sajtófőnök adta át.

Megalakult az új közellátásügyi bizottság

A közellátásügyi miniszter egyik legutóbbi rendelete értelmében kiküldött, illetve kinevezett közellátásügyi bizottság alakuló ülése ma délután egy óra körül volt a városházán. Hlatky Endre főispán elnöklése alatt.

Dohnányi Ernőt ünnepélyes fogadtásban részesítették a nagyváradai pályaudvaron

Nagyvárad, ápr. 9. Ma délelőtt a budapesti gyorsal Nagyváradra érkezett Dohnányi Ernő, aki mint ismeretes, ma este tartja egyetlen zongorahangversenyét a Református Kulturpalotában.

A hírneves zongoraművész a pályaudvaron hivatalos fogadtásban részesítették. A város nevében Dalló Gyula kulturális tanácsnok üdvözölte, majd dr. Szalay Elemér, a nagyváradai zenekör igazgatója tolmácsolta a klasszikus zene nagyváradai értelmének és rapongóinak üdvözlését. A művész tisztelőire az öt hivatalosan fogadó előkelőségeken kívül számosan jelentek meg mások is, akik tanúi kívántak lenni az eseménynek, a nagynevű zongoraművész érkezésének.

Dohnányi Ernőt dr. Hlatky Endre, Nagyvárad város főispánja látja vendégül ebéden a város hivatalos és zenei kiválóságainak társaságában.

„Siholásért“ halálraítéltek Horvátországban egy minisztériumi titkárt és egy osztályvezetőt

Zágrábról jelentik: (MTI) A horvát belügyminisztérium hirdményben értesíti a közönséget két halálesetéről. A rögtönítélő bíróság halálraítélte Havranek István mérnök, pénzügyminisztériumi titkárt, mert 40.000 klló élmot egy waiji cég kezére játszotta át, továbbá, mert az ebből befolyt összegből engedély nélkül Svájcban 700 Napoleon aranyat vásárolt és végül, mert ezekből a Napoleonaranyakból ez év március hó 24-én 260 darabot kicserélt meg engedély nélkül külföldre átvinni. A rögtönítélő bíróság ugyancsak halálraítélte dr. Kolak Iván külügyminisztériumi osztályvezetőt, mert Havranekkel összejátszva, a futárpostával a Napoleonaranyakat Horvátországba segítette, amiért 600.000 kunát fogadott és mert meg nem állapított időpontban Horvátországból 200.000 kunát külföldre küldött. Ahalálós ítéleteket végrehajtották. Az ítéletek a két személy előkelő társadalmi állása miatt rendkívül nagy feltűnést keltenek Zágrábrban.

Pályázati hirdmény

A nagyváradai M. Kir. Közforgalmi repülőtér füvesített területének birka legeltetés céljából történő bérbevételeire pályázatot hirdetnek. Ajánlatok legkésőbb folyó hó 12-éig a M. Kir. Közforgalmi repülőtér vezetősége Nagyvárad címen nyújtandók be. Tóth József h. repülőtér vezető.

Megtörtént a nagyváradai vendéglők osztályozása

Tizenhárom elsőosztályú vendéglője van a városnak

Nagyvárad, április 9. Ismeretes, hogy a közellátásügyi miniszter 14.943 számú április 2-án megjelent rendelete új vendéglő árakat ír elő a vendéglátó üzemek különböző csoportjai számára. A rendelet értelmében a fővárosban négy osztályba sorolják a vendéglőket, míg vidéken három csoportba kell osztályozni őket. Ez az osztályozás Nagyváradon ma egy értekezleten történt meg, amelyen a polgármester elnöklésével résztvettek az iparkamara, az ipartestület, a közellátási hivatal és a vendéglátó ipar képviselői. Az osztályozást az ipartestület javaslata alapján, az illetékes ténnyezők meghallgatása után végezték.

Eszert Nagyváradon elsőosztályú éttermek a következők: Pannónia, Hun-

gária, EMKE, Vasuti étterem, Széchenyi étterem, Kék Macsák, Kis Pipa, Mátyas étterem, Uiságiró Otthon, Nemzeti Kaszinó, Balaskó étterem, Kolibri bár, Strand vendéglő, Másodosztályú éttermek: Barcza Mihály, Fazekas Zoltán, Balogh Sándorné, Kovács Sándor, Koszta Ilona, Makeaj Gábor, Molnár Miklós, Nánási József, Péter Sándor, Lőrincz Dezső, Bornemissza Andor, Cserné Mihály éttermei, valamint az Európa és a Bakesy étterem. A többi vendéglőket számszerint 26-ot, harmadosztályúnak minősítették. Ezenkívül két osztályba sorolták az étkezdeket, amelyek közül kettő elsőosztályú és 16 másodosztályú, valamint a kávéházakat is, amelyek mind másodosztályúak a mai értekezleten hozott határozat értelmében.

Visszaitélte a bíróság Borsi Géának az alsóközösoldali szöllőt

Az ítélet indokolása szerint Dancse és a Riva rosszhiszemű vevők voltak

Nagyvárad, ápr. 9. Részletesen beszámoltunk azokról a tárgyalásokról, amelyeket a Borsi Géa által Dancse Jakab ellen indított birtokperben tartott a nagyváradai törvényszék dr. Hoványi József polgári egyesbirája. Az ügyben ma délelőtt ítélethirdetésre került sor. Eszerint: a bíróság helyt adott a keresetnek, a Borsi és Dancse között létrejött bírói egyezség érvénytelennek nyilvánította s kötelezte az alpereseket, tőrjék, hogy felperesek (Borsi Géa és neje) az ingatlan a nevükre írassák. Ezzel szemben Borsiék kötelesek a hátralekös vételárat bírói letétbe helyezni a két Stern-alperes javára. Dancsának pedig kötelesek 60 nap alatt visszafizetni a bírói egyezség alapján, a szőlőről való

kényszerű lemondása fejében Borsinak kifizetett 100 ezer lejt. Dancsét kötelezte a bíróság, hogy 15 nap alatt adja birtokba az ingatlan és fizesse meg a perköltségeket.

Az ítélet indokolása szerint kétségtelen, hogy ingatlan, amikor a vevő a fél-vételárat már lefizette. — még ha ki is van köve a tulajdonjog fenntartása — csak úgy lehet eladni, hogy arról a korábbi vevőt értesíték s akkor is nyilvános árlejtésen. A „Rivának“, illetve Dancsának tudnia kellett volna, hogy az ingatlan — még ha telekkönyvön kívül is — tulajdonát képezi Borsi Géának. Mindezekből az következik, hogy úgy a „Riva“, mint Dancse, rosszhiszemű vevők voltak.

Tiltott határátlépésért és megvesztegetésért 3 hónapi fogház

A tettestárs 14 napot kapott

Nagyvárad, április 9. Abrudán Mária, Dacsin Mária, S. A. fiatakeru, Mucza Lukrecia, Sándor Mária és Abrudás Anna 1943. március 12-iken Romániából engedély nélkül magyar területre jöttek, s amikor másnap, ugyanott, Mezőtelegd és Kalotapuszta között, visszaakartak menni, az őket feltartóztató magyar határőrszolgák őket visszatérni Romániába. A katonák látszólag belementek az alkuba s el is fogadták a pénzt — amit az asszonyok a náluk lévő 140 pengéből a Kalotán lakó Chirila Lőrincztől erre a célra kölcsönkért 60 pengéből fizettek ki — de nyomban följelentést tettek ellenük egyrészt tiltott határátlépés, másrészt megvesztegetés címén. Ennek alapján a kir. ügyészség a hat nő ellen, mint tettestek, Chirila Lőrinc ellen pedig mint

bűnpsegédi bűnrészes ellen 2—2 rendbeli megvesztegetés büntette, továbbá Chirila kivételével valamennyi többi vádlott ellen egy-egy rendbeli tiltott határátlépés címén emelt vádat.

Az ügyet ma délelőtt tárgyalta a nagyváradai törvényszék Várad-tanácsa. A vádlottak és tanuk kihallgatása alapján dr. Szolnok kir. ügyész a megvesztegetés tekintetében Chirilára is, mint tettestársra terjesztette ki a vádat. A bíróság végül is bűnösnek monotta ki a hat nőt és Chirila Lőrincet két-két rendbeli megvesztegetés büntetett helyett annak vétségében, továbbá Chirila kivételével valamennyi többi vádlottat egy-egy rendbeli tiltott határátlépés vétségében és ezért Abrudán Máriát, Dacsin Máriát, Mucza Lukreciát, Sándor Máriát és Abrudán Annát ésszüntetésűl 3—3 hónapi fogházra

Mozik műsora:

APOLLÓ: Anna-Mária.
BELVÁROSI: Az éjszaka leánya.
KORONA: Falu rossza.
CASINO: Dankó Pista.

ítélte, amiből az előzetes letartóztatásban eltelt 27 napot kitöltöttnek vette. A fiatalok S. A.-t dorgálásra, Chirila Lőrincet 14 napi fogházra bételte a bíróság.

20 pengő — valótlan hír terjesztéséért

Nagyvárad, ápr. 9. S. Pinkuca Demeter, papfalvai földműves, 1941. augusztusában Bocsik Erzsébet kocsmájában mulatott. Erősen felöntött a garatra és ittas állapotban olyan kijelentést tett, ami miatt az ügyészség valótlan hír terjesztése címén emelt vádat ellene. Az ügyet ma délelőtt tárgyalta a nagyváradai törvényszék Várad-tanácsa és a vádlott beismerése, valamint a tanuk egybehangzó terhelő vallomása alapján S. Pinkuca Demetert 200 pengő pénzbüntetésére ítélte. Az ítélet jogerős.

Dr. Barcsay Károly vármegyei tiszti főügyész nagyszerű előadása a MEP pártnapján

A Magyar Elet Pártja nagyváradai törvényhatósági szervezete szerdán pártnapot tartott. A pártnapot dr. Hlatky Endre főispán pártelnök nyitotta meg, majd dr. Barcsay Károly vármegyei tiszti főügyész tartott előadást „Szociális Magyarország” címmel.

Érdekeseen felépített előadásában ismertette a magyar adópolitika szociális feromját 1920-tól napjainkig. Kitért a közjóléti szövetkezetek működésére, majd a magyar földbirtokpolitika szociális irányu fejlődését vázolta. Nagy érdeklődéssel hallgatott előadása végén ismertette a hadbavonultak családtagjai érdekében tett kormányintézkedéseket és ezzel kapcsolatban kitért a hájtársi szolgálat szervezetének és működésének ismertetésére is.

Előadását a szépszámu hallgatóság nagy tetszéssel és lelkes tapssal honorálta.

Eden nyilatkozik amerikai utiáról

Amszterdam. (MTI) A Német TI jelenti: Az angol hírszolgálat jelentése szerint Eden csütörtökön az alsóházban beszámolt az Egyesült Államokban és Kanadában tett utazásairól. Megbeszélésének három különböző tárgya volt: hadműveleti ügyek, politikai együttműködés, háboru után adódó kérdések. Véleménye szerint az amerikai nép is belátja valamely tekintély rendszer szükségességét annak biztosítására, hogy se Németország, se Olaszország, se Japán ne legyen abban a helyzetben, hogy megismételhesse támadásait.

Amszterdam. (MTI) A Német TI jelenti: Az angol hírszolgálat jelentése szerint Eden az alsóházban bejelentette, hogy angliai látogatásra hívta meg Hull külügyminisztert. A látogatás bármely időben bekövetkezhet.

Napról-napra erősödik a német nyomás a doneci szakaszon

Sulyos és véres veszteséget szenvedtek az angol-szászok Medjez el Babtól nyugatra. — Nem üritették ki a Fekete-tenger melletti bolgár városokat

Szofia. (MTI.): Bolgár mértékadó helyen cáfolják azokat a külföldi híreket, amelyek szerint elrendelték a Fekete tenger melletti bolgár városok kiürítését.

Ankara. (MTI.): A Stefani Iroda jelenti: Beyrouthból jelentik, hogy Szíriában és Libanonban az angol hatóságok minden magánlakást lefoglaltak.

Athén. (MTI.): A Német Távirati Iroda jelenti: Hellysz, az új görög miniszterelnök felhívást intézett a lakossághoz. Hangsúlyozta, hogy mindenkinek be kell látnia, hogy amikor a tengelyhatalmak harcban állanak a civilizáció ellenségeivel szemben, akkor a görögöknek legalább annyit kell megtenniük, hogy ne gördítsenek akadályt a tengely erőfeszítése elé. Főfeladatának tekinti a társadalmi egység megőrzését. A legnagyobb igyekezettel akar gondoskodni a nép helyzetének javításáról, de kérelhetetlen szigorral súlyt le a rend minden megzavarójára.

Minden nagyobb harci cselekményt lehetetlenné tesz a keleti fronton az olvadás, eső és az áradás

Berlin. (MTI.): Az Interinf jelenti: A keleti arcvonal egész helyzetét a tavasz előtti időváltozás jellemzi. Az olvadás, eső és áradások lehetetlenné tesznek minden nagyobb harci cselekményt. A Kubántól délre a bolsevisták mintegy ezrednyi erővel támadtak. A német gránátvetők megtizedelték őket. A Miusz szakaszon a német rohamcsapatok kifűtöltek és szétromboltak szovjet ellenállási fészkeket. Vjazma térségében szétromboltak szovjet ellenállási fészkeket romboltak jól kiépített szovjet támaszpontokat. Egy szovjet riadószázadot felmorzsoztak.

Stockholm. (MTI.): A Német TI jelenti: Londoni jelentés szerint a Times tudósítója megállapítja, hogy a szovjet parancsnokságot nagyon aggasztja a doneci szakaszon napról-napra erősödő ellenséges nyomás, jóllehet még nem került sor széleskörű támadásra.

Három oldalról támad Tuniszban az ellenség

Algír. (Bud. Tud.): Lord Gort tábornok, Malta kormányzója Észak-Afrikába érkezett.

Berlin. (MTI.): Az Interinf jelenti: Délkeletunéziában a támadás első két napján Eisenhower seregei nem tudták felborítani a tengely hadművelési terveit.

Róma. (MTI.): A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 1048 közleménye: Tuniszban a tengelycsapatok kemény védelmi harcokban szivós ellenállást fejtettek ki az arcvonal északi szakaszára kiterjedő erős ellenséges nyomással szemben. A csata még folyik. Az olasz és német vadászok légi harcok során 8 ellenséges gépet lőttek le. Szerdán délután ellenséges négymotorosgépek robbanó és gyújtó bombákat dobtak le Palermo, amelyek a külvárosban esékely kárt okoztak. Emberéletben nem esett áldozat. Két ellenséges gép vadászaink találatát követően lezuhant.

Zürich. (Bud. Tud.): Eisenhower tábornok főhadiszállásáról jelentik, hogy a 8. angol hadsereg és a Dél-tuniszban lévő amerikai csapatok felvették az érintkezést. Angolszász részről megjegyzik, hogy a támadást három oldalról folytatják.

Berlin. (MTI.): Az Interinf jelenti: Az észak-tuniszi harctéren az első angol hadsereg számbeli fölényben lévő erőkkel heves tüzérségi előkészítés

után Medjez el Babsnál nyugatra fekvő térségben megtámadta a tengely állásait. Bár az ellenségnek a támadásra való felkészülésre kedvező tér állt rendelkezésre, a támadók súlyos és véres veszteséget szenvedtek. Még az első rohamban elpusztult hét angol páncélkocsi. A harcok további során beavatkoztak a harcba a vá-

dász- és csatarepülőgépek, továbbá a zuhanóbombázók. A légi erő telitalálata további 4 angol páncélkocsit pusztított el. Az órákon át tartó kemény ütközethen az angolok újabb francia csapatokat vetettek harcba, amelyeket azonban alaposan megtizedeltünk. Ezzel az angol és segéd csapatok hosszú idő óta legerősebb támadását vertük vissza, a legsúlyosabb veszteségei okozva a támadóknak. A támadás folytatásával számolni kell, mert a tengely kötelékeinek állásai állandóan fenyegetik az ellenség szárnyait.

Yahagi vezérőrnagy beszámoló a burmai-indiai határon végrehajtott sikeres hadműveletről

Tokió. (MTI.): A Német TI jelenti: A japán császári főhadiszállásnak a burmai-indiai határon végrehajtott sikeres hadműveletről kiadott csütörtöki közleményével kapcsolatban Yahagi vezérőrnagy, a hadsereg sajtótájékoztatója az alábbiakat közöl-

Németországgal és Olaszországgal egyetemben a közös célért viselnünk kell a ránkényszerített háborút

Kállay Miklós miniszterelnök beszámoló olaszországi utjáról

A Magyar Országos Tudósító jelenti: Kállay Miklós miniszterelnök a Magyar Élet Pártjának csütörtöki pártértekezletén tartott beszédében megemlékezett Lukács Béla pártelnök németországi látogatásáról. Ez a látogatás alkalmas volt arra, hogy a párt baráti érzéseinek kifejezését adjon a német nemzeti szocialista párt irányában. Azután olaszországi utjáról emlékezett meg a miniszterelnök. Olaszországi útja a háborús helyzetnek megfelelően egyszerű keretek között folyt le. A Duceval folytatott megbeszélések felölelték mindazokat a kérdéseket, amelyek a két országot érdeklilik. Ebben semmiféle felfogásbeli

különbség nem mutatkozott közöttünk. Közös a felfogásunk, hogy a ránkényszerített háborút Németországgal egyetemben viselni kell a közös célért. Látogatásunk utolsó napján hivatalos program nélkül hosszú gépkocsit tettem Olaszországban, hogy közvetlen benyomást szerezzek az ország helyzetéről. Jóleső érzés volt látni azt az elszántságot, amellyel a háborút viseli az olasz lakosság. — Örömmel láttam, hogy a lakosság mindenütt mintaserüen végzi az alkotó munkát. Mindenütt jól megművelt földeket és kitünő hangulatot láthattam. A nyomát sem lehetett tapasztalni annak a depresszióknak, amit

te: A múlt év decemberében az ellenség a 14. angol-indiai hadosztállyal átlépte az indiai határt és Akyabtól északra megtámadta a japán erőket. Az előretolt aránylag kisebb japán egységeknek sikerült az ellenséget fenntartani. Közben Akyab vidékén összevonták a japán főerőket és a helysétől északra álló főerőket március 8-án megkezdtek támadásukat. Először Akyabtól hat kilométerre északra bekerítették egy ellenséges csoportot és azt megsemmisítették, majd a várostól északnyugatra 50 kilométernyire hasonló hadművelettel felmorzsoztunk két ellenséges egységet. Március 25-én az ellenségtől zsákmányolt csónakokon átkeltünk a Moyu folyón és az annak keleti partján lévő ellenséges erőket megtámadtuk és megsemmisítettük. A japán haderők itt folytatták megsemmisítő hadműveleteiket. Valamennyi harcban megint megfigyelték, hogy az angolok az indiai csapatokat küldik a tűzvonalba és hátulról fenyegetik őket. Ennek következtében sok a hindu szökevény. A sajtótájékoztató végül megállapította, hogy végleg meggyőződtek az ellenségnek Burma visszafoglalására irányuló kísérleteit.

Tokió. (MTI.): A Német TI jelenti: Azok a japán csapatkötelek, amelyek március elején nagyszabású támadást kezdtek Előindia határán két brit csapatrészt bekerítették és azok főerejét megsemmisítően megverték.

Népitéletet akart végrehajtani Antwerpen lakossága a lelőtt amerikai gépek pilótái fölött

Megrendítő a cenelek Antwerpen romjai között

Antwerpen. (MTI.): A Német TI jelenti: Az Antwerpen elleni támadás alkalmával lelőtt amerikai repülőgépek ejtőernyővel leereszkedő amerikai pilótái alig tudták kikerülni, hogy a lakosság népitéletet ne hajtson végre rajtuk. A legnagyobb nehézségekbe ütközött a pilóták kimentése a feldühödött lakosság kezéből.

Antwerpen. (MTI.): A Német TI jelenti: Az amerikai repülőgépek légitámadása alkalmával a legsúlyosabban eltalált városrészekben lelétszódott események szemtanúi a következőket mondotta: A riadóval majdnem

egyidejűleg már hallani lehetett a bombák zuhanását. Az eltalált helységeken azonnal megkezdtek az első rendszámlást. Az összecmlő házak félelmetes képet nyújtottak. A német katonák, a flamand munkaszolgálat tagjai és a légvédelem emberei és a közvetlen környék polgársága együtt dolgoztak megfeszített erővel. Elővigyázatos kézzel távolították el a törmeléseket onnan, ahol sebesülteket sejtettek. Mindenütt a cömület elképzeltetlen jelei tűrnak szemünk elé. Nők és férfiak futkosnak az utcákon hozzátartozóikat keresve.

Egy férfi elmondotta, hogy a romok alatt megtalálta felesége darabokban lévő holttestét. Minél tovább megy az ember, a pusztulás képe annál megrendítőbb. A lakosság nagyrésze az óvóhelyek helyett az utcákra menekült. Legtöbbször az iskolákba akartak átmenni gyermekeikért. Közben a bombák a falhoz lapították őket. Az egyik vásártéren egy társaságkocsit több találat ért. A vilamos kocsikat a légnymás feborította. A közösi iskolák előtt játszódtak le a legszomorúbb jelenetek. A gyermekek szájai fekszenek holtan

A romok alatt. Mindig új és új megrázó jelenet játszódik le, amikor egy gyermek holttestét hozzák ki az udvarra. Számos orvos dolgozik. Mindenhol nehéz és könnyű sebesülteket hoznak ki. Egy apa megmenekült gyermekével rohan az utcán és azt kiáltja, hogy a többi gyermek mind odaveszett. Sokan saját lakóhelyük romjain ülnek. Nem lehet hangosabb vádat elképzelni, mint ahogyan ezek az emberek némán guggolnak házuk romjain.

Brüsszel. (MTI.) A Német TI jelenti: Az Antwerpen ellen intézett bombatámadás áldozatai közül csütörtökön délután több mint ezernek a kilétét állapították meg. Abban a kerületben, amelyet a légitámadás ért, a 17.000 lakos közül legalább 10.000-et sujtott a támadás. Ennyire tehető a halottak, sebesültek és hájléktalanok száma. A temetés pénteken és szombaton lesz. Minthogy a templomok nem elég nagyok a koporsók befogadására, a ravatalokat a székesegyházban helyezik el, ahol Roey bíboros érsek pontifikál gyászmisét. Méggy gyászmise lesz az elpusztított kerület főterén.

William James:

Soha nem képzelt arányokat öltött búvárnaszád-veszély

Genf. (MTI.) A Német TI jelenti: William James tengernagy az angol haditengerészeti tájékoztatósi hivatal vezetője kijelentette, hogy a búvárnaszád veszély soha nem képzelt arányokat öltött. Nem hiszi, hogy az angolszásoknak ebben a háborúban ekerülne olyan eszközt kitalálni, amivel leküzdhetnék a búvárnaszád veszélyt.

Stockholm. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: Washingtoni jelentés szerint a Liberty mintájú új amerikai kereskedelmi hajótipus hibái közismertté váltak és nagy aggodalmat keltettek a közvéleményben. A 12.000 tonna vízkiszorítású hajók rendkívül könnyen sebezhetők. Az egyik hajó parancsnokának jelentése szerint egy bomba a hajó közelében robbant fel és elpusztította a hajót. A kapitány jelentése szerint hasonló robbanás semmiféle régebbi típusú hajóban nem tett volna kárt.

Papszentelés a Székesegyházban

Nagyvárad, apr. 9. Felemelő ünnepség színhelye lesz vasárnap Nagyvárad gyönyörű székesegyháza. Ezen a napon fogja ugyanis papszentelni dr. Scheffler János szatmári püspök, nagyvárad apostoli kormányzó Hassák, Lancz, Müller, Véber és Agoston szatmári és Zöldy András nagyvárad szerpapokat. A papszentelés ünnepélyes szentmise keretében fog végbemenni. Az ünnepélyes szentmisén részt vesz a helybeli középiskolás tanulóifjúság, az iparos tanoncok és a növendékek. A szentmise és a szentelés szertartása alatt a székesegyház énekkara és a tanulóifjúság fog énekelni.

A szentelés különös ünnepélyessége és a tanulóifjúság részvétele a papi hivata-
eok felbrossztásának szent célját akarja elérni. Ertesülésünk szerint a szentelés után dr. Scheffler János püspök egyszerű ebéden látja vendégül az új áldozópapokat, a megjelent szülőket és a szemínárium papnövendékeit.

Mozgalom indul az óssi-telepi Kis Szent Teréz templom belső kifestésére

Nagyvárad, április 9. Városunk idegenforgalmának szempontjából is elsőrendű fontossága lenne annak, hogy a központtól kissé távolabb eső templomaink — nem sok van belőlük — ismertek és könnyebben hozzáférhetőek legyenek. Mindenek előtt azonban az lenne fontos, hogy ezek a templomok kívül-belül valóban szívet s lelket gyönyörködtető látványt nyújtsanak. Két ilyen templom jöhet tekintetbe Nagyváradon: az egyik a Katalin-telepi lazarista plébániatemplom, amelyet néhai Zelinka János kanonok jóvoltából a Szent-Vincés nővérek buzgóssága emelt, a másik pedig az óssi-telepi Kis Szent Teréz templom. Ez utóbbi különös figyelmet érdemel.

Idegen, aki vonattal érkezik Nagyváradra, már messziről meglátja ezt a külső formájában is tetszetős épületet. Elég tisztá román stílusa, arányos két tornya pompás összhangban emelkedik a nem régen kiépült telep fölé. S a neve is olyan biztató és lágyan simogató. Kis Szent Teréz templom. Az ujkor legrokonszenvesebb szentjének a nevét viseli. Szinte predestinálva lenne arra, hogy a város és környéke, de messze vidékek számára is kegyeletes zarándokhely legyen.

Idegen vendégeinket egyelőre azonban nem vezethetjük el ehhez a templomhoz, mert benseje még mindig a befejezetlenség képét mutatja. A templom felépítését nagyobb adomá-

nyokon kívül a hívek kegyes adományai, főképpen dr. Tombory Béla plébános buzgóssága tette lehetővé. Ebben a legutóbbi években fokozódtak mindig a nehézségek, amelyek megakadályozták a templom méltó belső kifestését. Ezért áll még ma is befejezetlenül ez az egyébként igen szép templom, amely pedig az összes körülmények folytán Nagyvárad egyik legvonzóbb látványossága is lehetne.

Most úgy rétesültünk, dr. Tombory Béla plébános, a templom művészi kifestésével annak végleges befejezését akarja megvalósítani. Talán különösen hangzik ez, hogy a háboru egyre fokozódó nehézségei dacára most ilyen akciót indít el és a hívek s az egész nagyközönség áldozatkész-ségét igénybe akarja venni, azonban olyan kötelességről van szó, amely minden időben, a legnehezebben is sürgel. Eppen történelmi időben kell megnyitni a lelkeknek Isten ügyével szemben. Eppen ilyenkor kell csak komoly és szent ügyeket támogatni és mozgatni. Gondoljunk csak arra, mennyi felesleges, sőt egyenesen elítélendő mozgalom tud érvényesülni. Nem szabad tehát a Kis Szent Teréz templom belső kifestésének ügyét kézlegységgel a távoli jövőbe utalni. Meg kell érteni a város vezetőségének és közönségének, hogy ez az ügy mindnyájunk közös ügye.

A templomfestés ügyéről egyébként azt is megtudtuk, hogy a tervek nagy

részben elkészültek, a költségvetés is készen áll s a kifestésre vállalkozó művészek bármikor megkezdhetik munkájukat. Rövidesen megjelenik dr. Tombory Béla plébános felhívása, amely a kifestés ügyét elindítja. Hisz-szük, hogy Nagyvárad közönsége megértéssel fogja fogadni a felhívást és lehetővé teszi az egyébként nem nagy költség előteremtését.

Április 16-án megváltozik a MÁV teherkocsi díjszabása

A MÁV igazgatóságának közlése szerint április 16-tól módosítják, illetve kiegészítik a tehergépkocsi díjszabást. Az új díjszabás intézkedik az egyes árúnevek osztálybasorozásáról. A küldemények súlyát minden megkezdett métermázsáról egész métermázsára fel kell kerekíteni. Intézkedés történik azokról az esetekről, amidőn a fuvaroztató a gépkocsit csak az odaútban veszi igénybe, amely esetben a vissza-úttért a gépkocsi rakúslya után megfelelően megállapított fuvardíjat tartozik megfizetni. Rakúsly távolsági díjszabás alkalmazása esetén a fuvardíjat legalább 50 kilométerre kell megfizetni. Kivételes díjszabásokat állapít meg az új rendelkezés a vásárook és vásári árak, az élőállatok, a bor, továbbá az árukisérők fuvaroztatására. (Magy. Tud.)

„Lappföld királya”, az első finnországi nagy fakitermelő

Sandberg erdőmester úttörő tevékenysége az északi ösrengetegeikben

Lappföld végtelen eikéségei, amelyek ma a tengely vadászoktelékei állanak, a történelem folyamán mindig is lakatlan, elvadult terület volt. A cári Oroszország próbálkozott először némi települést varázsolni az elhagyott lapp tájakra, de azt sem azért, mert a telepesekek szívesen vállalkoztak az úttörő munkára, hanem azért, mert a Lappföldre szüksége volt a cárok birodalmának — harcászati okokból. A millió és millió hektárnyi térségeket befedő gazdag ösrengeteghez azonban még akkor sem nyúlt senki, ha valaki járt is erre,

az rendezerint prémvadász volt, akit nem érdekeltek a fák.

Hosszú idő telt el, amíg végre a kormányzat favágókat küldött Lappföldre; Rovaniemi környékén kezdtek meg a végelethatatlan ösrengeteg fájnak kitermelését, de ez a kitermelés mit jelentett a szinte felmérhetetlen kiterjedésű erdőségeikben? Rovaniemi egyébként az északi területek legjelentősebb helységévé nőtt és még ma is fővárosa Finnország északi tartományának. A lappok ide jártak rénszarvasbőreiket, szárított húsuikat és kézműipari termékeiket el-

adni; délről viszont a kereskedők jöttek fel dohánnyal, kávéval, liszttel és általában mindazzal, amit Lappföld nem termelt meg.

A mult század hetvenes éveiben azután akadt valaki, aki Lappföld erdőségeit bekaposolta a gazdasági vérkeringésbe. Sandberg erdőmester volt az a férfi, akinek munkásai a „Lappföld királya” nevet adták. Mint fiatal erdőmester, feleségével és gyermekeivel, nem mesze Rovaniemittől telepedett le Sandberg. Hamarosan munkások ezrei gyűltek melléje és megindult a hatalmas munka. Az orosz kormány eleinte kíváncsisággal figyelte Sandberg tevékenységét; az erdőmester azonban nem sokat hederített erre és egy napon különös géppel jelent meg az erdőben, amelynek segítségével szemfényvesztő gyorsasággal termelte ki a törzseket. A törzseket azután a tavak jegén át a Finn-öböl felé húzó folyók partjaira szállította s amikor az olvadás megindult, a sok százezer fatörzs szépen leutazott finn kikötőkbe.

Sandbergnek arra is volt gondolja, hogy egy óriási faértékesítő társaságot alapítson, amely igen jelentős befektetéssel létre is jött és egy-kettőre munkások tizezreinek adott kenyert. Még ma is emlékeznek rá Lappföldön, hogy az erdőmester hogyan járt erdőnt vásárolni. Rénszarvasokkal vontatott szánkójára arannyal megrakott ládákat csomagoltott.

Évtizedekig élt Sandberg erdőmester a sarkvidéken és megfeszített munkája közben, 85 esztendő korában érte a halál. (TFK.)

Magyar Lapok

a keresztény,
szociális,
népi

MAGYARORSZÁGÉRT KUZD

Olvassátok

Nagyvárad költőink műveiben

Irt a szabadegyetem befejező előadásán elmondotta:
Dr Hlatky Endre főispán

A szabadegyetem előadásorozatát csütörtökön dr Hlatky Endre főispán zárta le. „Költőink Nagyváradról” címen tartott igen érdekes és értékes előadást. Úgy gondoljuk, hogy a város közönségét azokat is akik nem vettek részt az előadásokon érdekelni fogja dr Hlatky Endre tanulmánya. Ezért egész teljességében leközöljük két részletben. (Szerk.)

Örömök, bánatok, szépségek és dob-benetek versekre készítetik a költő lelkét. Nem csodálatos, sőt nem is rendkívüli tehát, hogy Várad örömei és bánatai, nagyságának bizonyító alkotási, pusztulásuk, tájának kedves bája, vidékének szépségei és történetének adottságai versekre ihlették minden korban a költőket. Sőt ihlették nemcsak a benne élőket, hanem az emlékezés ereje útján azokat is, akik kiköltöztek belőle, de ide visszavágytak.

Érdemes lenne irodalomtörténeti tanulmányt írni arról, hogy Várad ihlette mikor és kiket kapott meg. Kik írtak verseket, elbeszéléseket és regényeket a városról és környékéről és kiknek szindarabjai vették tárgyukat innen. Fel kellene tárnunk egyszer városunk teljes irodalomtörténetét is, amelyből nem szabad kinyozni a nyomdák történetének és a sajtónak, sőt az irodalommal együttjáró két fontos tevékenység történetének a könyvkereskedelemnek és a könyvkötésnek sem. Ez a nagy anyag muzeumba is kívánkozik és itt nem külön muzeumra, hanem a meglévő ketretek tágitására gondolok. Mennyi költő, író neve, képe, szobra, könyvei, művei lehetnének itten!

Városunknak van irodalomtörténeti adata és érzéke. De, úgy érzem és tapasztalom, ez inkább csak a „Holnap” Irodalmi Körének fogalmát és Ady Endre, valamint költőitársai nevével tartja központjának. Más kérdés, hogy vajjon az öntudat mellett ismerjük-e egyáltalán a „Holnap” költőit, Adyék verseit és külön: ismerjük-e a váradit verseket? Bizony kevéssé ismerjük, nem eléggé, nem egészen.

Van egy nagy hibánk: irodalomtörténeti érzékünk mindeddig nem annyira gyűjtötké, mint inkább tékozlókká tett minket. Ezt úgy érttem: ahelyett, hogy a bihari irodalom átélését is mi váradiai vállalnók — hiszen ez a maga egyetemlegességében elsősorban Nagyvárad feladata — mi a bihari költőket, sőt a váradiakat is könnyen át-átengedjük másoknak, legjobb esetben pedig megosztjuk rajtuk. Már az is tékozlás, amit Arany Jánossal csinálunk, akit már-már szinte nem is biharinak, hanem csak nagyszalontainak vélünk.

Tékozlók vagyunk, amikor Besenyei Györgyöt nem, Kazinczyt pedig alig emlegetjük. Felületesek vagyunk, amikor Csokonai Vitéz Mihályt, aki magát „bihari fi” néven említi, már a bihari költők sorából is kifelejtjük, mert a mai Debrecen magáénak vallja. Mert mi elfelejtjük, hogy ez a mai Debrecen nem is olyan nagyon régen Bihar megyében feküdt még. És még hány költőnél vagyunk ilyen tékozlók!

Amikor a váradit és bihari irodalmi öntudatot növelni akarom ezzel a felolvasással is, teljes képet természetesen nem adhatok és nem méltathat-

tom valamennyi alkotásukat. Hiszen egy-egy költő, néha egy-egy vers maga is, méltó volna külön értekezésre. Itt ma nem sorolom fel mai költőinket sem. Hiszem, hogy a mai váradit és bihari költők nem sokára megtalálják egymást és találkozásunk a „Holnap”-nál nagyobb és tartósabb lesz. Költőket nehéz összekapcsolni, mert rendkívüliségük gyakran együttjár nagy önértekeléssel. A rendkívüli ember pedig nemcsak többre tartja magát minden másnál, de szinte bizonyos mértékben magához méltatlannak érzi a másokkal együttműködést is. Mégis hiszek a találkozásban és abban, hogy az akadályok leomlanak, ha a költők megértik, hogy Várad és Bihar hisz bennük.

Mi hát az, amit itt ma előadhatok? Mindössze néhány példa. A régmúltól a város visszatéréséig terjedő időben keletkezett néhány verset mutatok be, hogy hallgatóink megérezzék és felfedezzék belőle Várad varázsát. Hogy meglássák, mik azok a hangulatok, amiket városunk adott.

A magyarországi latin nyelvű költé-

zet feldolgozása igen hiányos. Bár még 100 évvel ezelőtt is latinul is verseltek Váradon, ez a latin nyelvű költészetünk kiesik mai előadásom keretéből. Egyetlenegy példa legyen csak ennek a nagy anyagnak mintegy képviselője; ez is: magyar fordításban.

Csezmizce János váradit kanonok verse ez, aki innen került Pécsre püspöknek. Korának egyik legeurópaiabb, legműveltebb embere volt. Lángeszét és költészetét egész Európa, főleg Olaszország elismeri. János kanonok költői álnevet használt. Az akkori humanista klasszicizálással a János névből nem Joannest faragott, hanem Janust. És mert Magyarország-ból való ember vala, tehát Pannoniából, ezért vette ezt a nevet: Janus Pannonius. A váradit Káptalannak 1451—59-ig volt tagja.

Mikor elkerült innen, városának akkori fényét versben mondja el. — Megéneklé a palotákat, a királysirotokat, szobrokat a könyvtárakat, a hőforrásokat, „Búcsú Váradtól” a címe e versnek.

A továbbiakban csak magyar nyelvű-

ven írt verseket mutatok be. (Megjegyzem, hogy német verset Váradról nem találtam, hiába kerestem ilyeneket. Román nyelvű verset sem találtam, de itt lehet, hogy a hiba bennem van, hiszen e neveltet kevéssé bírom csupán. Éppen csak megemlítem, hogy egy francia nyelvű költeményt még találtam, ezt Dombi Márton hajdubogosi prédikátor írta 1813-ban Rhédey Lajos gróf és Patay Zsuzsa házassága alkalmából, ez is inkább csak személyes természetű. Olasz nyelvű verset nem találtam, az itt előadott alkalmi olasz szövegű kisopera nem tartalmaz váradit vonatkozást. Ez a kisopera 1768-ban keletkezett.)

Időrendben elsőként egy nagyon szomorú költeményből mutatok be részleteket. Magyar Rabok siralma ez a török basa uralma idejéből. Ismeretlen a költője, sőt a nyomda is. Az egyetlen példány a nyomdászjel nélkül kiadott művecskéből a vitebergai egyetem könyvtárában van. Hasonmását 1909-ben Obal Béla eperesi akadémiai tanár adta ki. 24 négy soros versszakból áll a siralmas ének.

Bibliai sorscsapásokon elmélkedik az első 5 szakasz, ezután megint a bibliai példázatra tér vissza, majd a panaszkodást folytatja. (16—17.) Ezt követően az Urstenhez fohászodik nagy kéréssel és bűnbánattal. Jellegzetes a két utolsó szakasza is.

(Befejező közlemény következik.)

Igy élnek véreink a határokon túl

Érdekes hírek a szlovákiai magyarok szervezeti, kulturális és gazdasági életéből

A Magyar Párt pozsonyi helyi szervezete március 23-án tartotta márciusi havi rendes ülését Neumann Tibor dr., a helyi szervezet elnökének vezetésével. A pártvezetőség elhatározta, hogy májusban, miként minden évben, megrendezi a Mária-völgyi fogadalmi zárandoklatot, melyen az egész pozsonyi magyarság részt vesz. A pártvezetőség tagjai hosszabban megvitatták a pozsonyi lakáskérdést is. Ez a kérdés a városi lakosság és így az ott élő magyarság életérdekeit is közvetlenül érinti és azt a fővárosi vezetőségének kell megoldania. A Magyar Párt azonban addig, míg ezt a kérdést sikerül megoldani, a lakásnélküli pozsonyi magyarokat ideiglenes otthonhoz juttatja.

Gyürky Ákos dr. körzeti elnök vezetésével ülést tartott a Magyar Párt nyitrai körzet-pártvezetősége is, amelyen huszonnégy helyi csoport kiküldöttjei vettek részt. Az ülésen megtárgyalták a tagdíjrendezés ügyét, majd Fasching kerületi főtájkár időszéri kérdésekről számolt be, melyeket a gyűlés tudomásul vett. Örömmel értesültek arról, hogy a Magyar Néplap újból megjelenik. A szervezetek kiküldöttjei kérték a gazdasági tanfolyamok rendezését is.

Értekes munkát fejt ki a Magyar Párt helyi szervezete. A főrevi szervezet 1934-ben alakult meg, akkor még a Magyar Nemzeti Párt zászlaja alatt. 1937. január 31-én azután ki-mondotta a csatlakozást az Egyesült Országos Keresztényszocialista és Magyar Nemzeti Párthoz Főrev magyarsága már akkor is megmutatta élni akarását és életrevalóságát. Az utolsó községi képviselőtestületi választáson csupán Főrev 635 szavazatot adott le az Egyesült Magyar Párt-

ra. Ehhez járult Zabos 238 szavazattal. Ennek a gyönyörű teljesítménynek volt az eredménye, hogy a harminc községi tanácstagságból 13 tag-ság a magyaroknak jutott!

Az emlékezetes 1939-iki pozsonyi Jakab-Városbíró-téri felvonuláson is szembeszökően mutatta ki Főrev a kiállását, amikor is nyolcszáz taggal csatlakozott a zöld-fehér zászló alá. A szervezet volt elnöke, Neumann Ferenc a szervezetet mostani munkájáról a következőket mondotta:

„A bécsi öntést követő időben Főrev magyarságának ügyét egy nyolctagú bizottság intézte a párt regisztrálásáig. Ma már ott tartunk, hogy ötszázhárom regisztrált tagunk van, ami a családtagokat is figyelembe véve, kétezer magyarnak felel meg. Miután az 1940. évi hivatalos népszámlálás adatai szerint az összlakosság Főreven 7500 lélek, bátran állíthatjuk, hogy a főrevi magyarság a lakosság huszonkét százalékának felel meg. Főreven tehát alig van magát magyarnak valló család, aki ne volna bejegyzett tagja a Magyar Pártnak. Ez százszázalékos eredmény. Sikerült is az eddig két tanerős magyar elemi iskolát három tanerősre kibővítenünk. Czinége János igazgató mellett két tanítónő látja el a tanítást a magyar elemi iskolában.”

Esterházy János, a Magyar Párt elnöke Kostyál János lemondott bédi elnök helyébe február 1-i hatállyal Fülöp Imre gazdálkodót. Gaál Mihály Józsefet ugyancsak február 1-i hatállyal a bédi helyiszervezet titkárává, továbbá elköltözés miatt az illásáról lemondott Csillaghy Gábor dr. zsolnai pártkerületi elnökhelyetteshelyébe február 1-iki hatállyal Sztrechay Ágoston dr. trencsányi

ügyvédet, a privígyei helyi szervezet titkárává március 1-i hatállyal Richter Endréné, Somlay Pirit nevezte ki. A kinevezések egy év tartamára szólnak.

Március első napjaiban tartotta közgyűlését a két legnagyobb szlovákiai magyar sportegyesület, a PTE és a VAS. A PTE, amely már 63 év óta működik, elsősorban az iskolás fiatalság testnevelését tartja szem előtt és 12 működő szakosztályában nyújtott alkalmat a magyar fiataloknak a sportolásra. A PTE legerősebb szakosztályai az úszó és az atlétikai szakosztályok, ezzel szemben a VAS-nak a futballszakosztály a főerőssége. A VAS-ban is fontos szervezeti munka folyik, amelynek főcélja, hogy a magyar ifjúságot minél nagyobb számban kapcsolja be az egyesület munkájába. A VAS megszervezte könyvtárát is és most van folyamatban az ifjúsági könyvtár felállítását, melyhez a magyar társadalom segítségét kéri.

A Magyar Párt mezőgazdasági szakosztályának tanácsadó testülete március 23-án tartotta első megbeszélését. A szakosztály főelőadójának, valamint az osztály ügyvezetőjének beszámolója után a tanácsadó testület tagjai érdekes és tartalmas hozzászólásokkal fejtették ki álláspontjukat és véleményüket a fennforgó kérdésekkel kapcsolatban.

A tanácsadó testület elfogadta és helyeselte a vezetőség ama tervét, hogy a magyar falvakat, a szakosztály előadója minél gyakrabban látogassa meg gazdasági szaktanácsadás céljából. A vita során részletesen megbeszéltek mindazokat a problémákat, amelyek az itteni magyar mezőgazdákat érdeklik.

(PEKT)

Dr Hlatky Endre előadásával befejeződött a szabadegyetemi sorozat

„Költőink Nagyváradról” címmel értékes előadás hangzott el az utolsó előadáson

Nagyvárad. Ünnepi esemény volt csütörtökön a Szabadegyetemnek. Az Iskolánkülső Népnevelési Bizottság által rendezett előadás-sorozat befejezéséért ugyanis dr Hlatky Endre, Nagyvárad város főispánja tartott előadást „Költőink Nagyváradról” címmel. Hlatky Endre dr-nál a város művészetének és kulturális megnyilatkozásainak pontosabb ismerője és lelkesebb felkarolója el sem képzelhető. Akik eljöttek erre az előadásra, hogy most valami újat és érdekeset halljanak majd Nagyváradról és a város költőiről, nem is csatlakoztak várakozásukban. És eljöttek igen sokan. A padosokat pillanatok alatt elfoglalták, a valóságban „megrohmozott” pótiszékek sorában ott láttuk vitéz dr Moldoványi Ferenc táblai főelnököt, dr Pöstyéni Márton törvényszéki elnököt, Brösztel Lajos kanonokot, Szilágyi M. Dózsa premontrai perjel, dr Oszvald Arisztid rendfőnököt és Arany János Paszkált, a premontrai gimnázium helyettes igazgatóját, Csernák Béla református esperest, több magasrangú katonatisztet és a város társadalmának még több számottevő tagját.

A közönség őszinte lekesedéssel fogadta az emelvényen megjelenő főispánt, akit Vidor József, a szabadegyetem rendezője és a közönség nevében üdvözölt néhány közvetlen szóval. Dr. Hlatky Endre előadását lapunk más helyén folytatolagosan közöljük.

Az előadásban ismertetett verseket: „Bücsü Váradtól” Pusztay Olga áll. tanítónőképző V. osztályának növendéke, egy ismeretlen költő „Magyar rakok” című versét Lothzinger József, a premontrai gimnázium II. osztályu tanulója, Csokonay Vitéz Mihály „Kolonics nagy templomában” című versét Pünkösztí Ilona, az áll. tanítónőképző II. osztályának növendéke, szintén Csokonay „Tüdőgyulladás” e. versét Kállay Margit, a Zrinyi Ilona keresk. leányiskola III. osztályának növendéke, Endrődi Sándor „Nagyvárad” című versét Balogh Mária tanítónő, Ady Endre „A hosszú hársfásor” e. költeményét Fomessy Margit, a Zrinyi Ilona középiskola IV. osztályának növendéke, Juhász Gyula „Várad” című 1912-ben írt versét Kondor Sándor, a premontrai gimn. II. osztályának tanulója, Juhász Gyula „Nagyvárad” című hangulatos szonettjét Faber László, a premontrai gimnázium II. osztályának növendéke adta elő a felolvasás keretében.

Juhász Gyula „Testamentum” című versét énekelte el egy kis ifjúsági énekkar, melyet Vidor József, a vers megzenésítője vezényelt.

— Köszönjük meg — mondotta a hangulatos énekszám elhangzása után dr Hlatky Endre, Vidor Józsefnek, e vers megzenésítőjének, hogy Nagyvárad irodalomtörténeti gazdagsága mellett zenetörténetét is gazdagította. Nekem — mondotta végül — nincs több mondanivalóm. Köszönöm a közönségnek azt a figyelmet, amelyet meghallgatott és köszönöm a közreműködők szíveségét is. Kérem,

vigyék el a mai előadásból a régi várad költők városszerető lelkiségének hangulatát.

A közönség szünni nem akaró lelkesedéssel ünnepelte Hlatky Endre dr főispánt, akinek befejező szavai után dr Soós István polgármester szólalt meg fel.

Mint az Iskolánkülső Népnevelési

Bizottság elnöke megemlékezett a szabadegyetemi előadások nagyevű vendégeiről és a Nagyváradon élő kitűnő szereplőiről, akik között dr Szedlák Ödön, a kiváló ideggyógyász, elmeorvos, dr Beöthy Konrád egyetemi rendkívüli tanár, törvényszéki orvosszakértő és most dr Hlatky Endre, „Nagyvárad város szelemese” is megajándékozták a közönséget egy-egy előadással. A polgármester köszönetét fejezve ki dr Hlatky Endrének a nagyszerű közreműködésért, egyszerismind befejezettnek nyilvánította az október 22-én nyitott és a mai ünnepi jellegű előadással zárult valóban minden elismerést és méltatást megérdemlő szabadegyetemi előadás-sorozatot.

Nyolc csoportba osztották a textilnagykereskedőket

Budapestről jelentik: A textilnagykereskedelemnek a közellátási szempontból történő átszervezése folyamatban van. A textilközpont a pontrendszer honosította meg, még pedig olyképpen, hogy minden textilnagykereskedőre megállapítják, hány pont erejéig vásárolhat textiltel. A pontjogosultság megállapítása minden hónapban újra történik és ennek keretében a textilnagykereskedők bevásárlási könyvük alapján átvethetik a textilyárártól a kiutalt árut. Egy pont értéke kb. 2000 pengőnek felel meg. Mint értesülünk, a legmagasabb havi pontszám, amit textiles kapott, 36 volt, ami tehát kb. 70.000 pengő értékű áru vásárlására jogosítja.

Ugyanezért beosztották az egyes textilnagykereskedőket abból a szempontból, hogy mely körzetek kiskereskedőinek árúellátására kötelezettek. A kijelölt körzetek kiskereskedői a megjelölt nagykereskedőhöz mehetnek vásárolni

és a nagykereskedő másnak, mint a hozzá beosztottnak nem adhat ki árut. A textilnagykereskedői kijelölések revíziója folyamatban van. Nyolc minősítési csoportot állapított meg a kereskedelmi kamara. Elsőbe a minden tekintetben kifogástalan cégek kerültek, második csoportba kisebb teljesítményű, vagy kölesöntőkével dolgozó, vagy mellékes munkakörben zsidó alkalmazottat is foglalkoztató cégek kerültek. A harmadik és negyedik csoport a főleg zsidó kiskereskedők részére szállító vagy egyéb zsidó vonatkozású cégeket ölel fel. Az ötödik és hatodik csoportba más szakmával, illetve ipari termeléssel is foglalkozó kereskedőket sorozza. Hetedik csoportba a kijelölésben részesült nőket, a nyolcadikba a tanúsítványos és zsidó cégeket sorolta a kamara.

A kijelölés ügyében rövidesen megtörténik a döntés.

Felvétel az állami alerdész-szakiskolába

Az állami alerdész-szakiskolák első évfolyamára az 1943—44. tanévre 106, az 1944—45. tanévre pedig 110 tanuló lehet felvenni. A felvételi kérvényeket annak feltüntetésével kell, hogy a pályázat melyik tanévre vonatkozik. 1943. június 1-ig ahhoz az alerdész-szakiskolához kell benyújtani, amelybe a pályázó felvételt kéri. A felvételre kijelölt pályázóknak felvételi vizsgát kell tenniük. Az 1944—45. tanév első évfolyamára egyévi erdészeti gyakorlati szolgálat nélkül is lehet felvételre pályázni, de az ilyen pályázók is felvételiük esetén a szakiskolai tanulmányok

megkezdése előtt egyévi erdőgazdasági gyakorlati szolgálatot kötelesek teljesíteni. A véglegesen felvett tanulók ellátási díj címén havi 50 pengőt fizetnek, amelyért lakást, élelmezést, tankönyveket és taneszközöket kapnak. A kiváló és jó előmenetelű tanulók rántaltságukhoz mérten teljes ellátási díjmentességet, illetve feláru díjkedvezményt nyerhetnek. A részletes pályázati feltételeket az érdeklődők postabélyegben is leroharható 40 fillér előzetes beküldése ellenében az esztergomi, a szegedi királyhalomi vagy a görgényeszentimrei alerdész-szakiskolától szerezhetik be.

Közgyűlést tart a nagyvárad Hegyközség

A nagyvárad Hegyközség 1943. április hó 17-én délután 6 órakor határozatképtelenség esetén pedig másnap, április 18-án délelőtt fél 12 órakor rendes közgyűlést tart a városbáza bizottsági termében.

A nagyvárad Hegyközség elnöksége felkéri a szülő és gyümölcsös tulajdonosokat, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjenek.

Tárgysorozat: 1. Jelentés az 1942. évi működéséről.

2. Az 1943. évi működési tervzet ismertetése.

3. Az 1942. évi zárszámadás tárgyalása és felmentések megadása.

4. Az 1943. évi költségvetés tárgyalása.

5. Esetleges indítványok.

Bartsch Sándor s. k.,
hegyközségi elnök.

Dr Gántay János előadása a bűnügyi nyomozásról

Nagyvárad. Csütörtökön délután 4 órai kezdettel a törvényszéken tartotta meg dr Gántay m. kir. rendőrfogalmazó, a rendőrség bűnügyi osztályának vezetője szakelőadását a bírósági tisztviselők és az ügyvédjelöltek továbbképzése során.

Az érdeklődő közönség színiültig megtöltötte a II. emeleti 96. sz. tanácstermet. Jelen volt dr Horváth György m. kir. rendőrfőkapitányhelyettes, a nagyvárad rendőrkapitányság vezetője és dr Borbély Miklós, a kir. ügyészség elnöke is, valamint több rendőrtiszt.

A szakelőadás mintegy 2 óra hosszúságú tartott és a közönség feszült érdeklődéssel figyelte a kellemes és tanulságos ismertetést. Dr Gántay János ismertette a rendőrség szervezetét, működését, majd pedig példakal is alátámasztotta a bűnügyi nyomozások gyakorlati eljárását. Úgyesen csoportosította a széles kiterjedésű témakört és rámutatott a haláleseteknél és a gyilkosságoknál lefolytatandó eljárásra, különös tekintettel a kriminal-technika gyakorlati eredményeire. Felemlítette a közönség és a sajtó nagy szerepét a nyomozásnál, természetesen megfelelő irányítás mellett.

Az előadás végén a hallgatóság lelkesen megtapsolta és dr Borbély Miklós külön is megköszönte az érdekes ismertetést.

A nagyvárad kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

2581—1943. tk. szám.

ARVERESI HIRDETMÉNY-KIVONAT

Özv. Kolling Györgyné és dr Riemer Jánosné végrehajlatóknak Bodó Sándor végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság utóajánlatra az újabb árverést 4215 P 33 f. tőkekövetelés behajtása végett a Hegyözujlak községben fekvő, s a hegyközujlaki 78. sz. tkvi betétben A. I. 2—4. 6—9. sor., 832, 833, 834, 2246, 2247, 373—2. hrsz-u ingatlanokból a B. 4. alatti Bodó Sándor nevén álló fele illetőségekre 731 P 80 fillér kikáltási áron, a hegyközujlaki 78. sz. betétben A. II. 1—4. sor., 2076, 2077—2, 2078—1, 2078—2. hrsz-u ingatlanokból a B. 4. alatti Bodó Sándor nevén álló 1/2 illetőségre 731 P 80 fillér kikáltási ár a hegyközujlaki 78. sz. tkvi betétben A. III. 1—9. sor., 2077—1, 2078—3, 2079 2080, 2081, 2082, 2083, 2084—1, 2085—1. hr. számú ingatlanokból a B. 4. alatti 1/2 illetőségre 1315 pengő 63 fill. kikáltási árban azzal, hogy a fenti ingatlanokra C. 10. alatti 6977—1908. tk. sz. végzéssel özv. Bodó Mhálné Hadházi Ágnes javára bekebelezett haszonélvezeti jogot nem érinti, de amennyiben az árverési vételár 4215 P 33 fillért ér el, úgy a nyomban megtartandó árverésen az ingatlanok haszonélvezeti jog fenntartás nélkül bocsátandók árverés alá.

Az árverést 1943. évi április hó 19. napján délelőtt 9 órakor Hegyközujlak községhezánál fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlan a kikáltás ár felénél alacsonyabb áron nem adható el.

Bánatpénz a kikáltási ár 10 százaléka, amelyet a magasabb ígért ugyanannyi százaléka kell kiegészíteni.

Nagyvárad, 1943. évi február hó 26. napján.

Dr Implom János s. k. kir. jhrő.

A kiadmány hitelűl Dalnok E. kiadó.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZÉKELŐI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40.
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nemadunk vissza.

KOLOZSVÁRON IS MEGALAKUL A SCHOLA CANTORUM. A szombathelyi Scholának öszel a kolozsvári Szent Mihály-templomban tartott hangversenye indította arra a kolozsvári egyházi zenészeket, hogy Erdély fővárosában is megalakítsák a Schola Cantorumot. Erdély soha sem marad el a nyugattól, sőt amit átvezet, még tökéletesíti is. Dr. Faragó Ferenc teológiai tanár és jeles munkatársai szervezték meg a kolozsvári Scholát. Faragó méltó társa dr. Werner Alajosnak, a szombathelyiek nagy hírnökének és így méltán nagy reményeket fűzhetünk a nagyfontosságú kezdeményezéshez. A katolikus egyházi vezetőség Sándor Imre püspöki helytartóval az élen minden támogatást megad a liturgikus énekkarnak. Huszonegy férfienekesből és félszáz fiúból áll az énekegyüttes, amely már nagyban gyakorol bemutatkozására. Itt említjük meg, hogy az Országos Magyar Cecilia Egyesület helyi választmánya a saját eljain túlmenően is kívánja szolgálni a magyar énekkultúra ügyét, amidőn szorgalmazza a középiskolai énekkortatás megfelelőbb és szélesebb keretekben való biztosítását.

Morrison a nagyvállalatok államosítását követeli. Genfben jelentik: (MTI) A Német TI jelenté: Morrison angol belügyminiszter a nagyüzemek és a nagyvállalatok államosítása mellett szállt síkra legutóbbi beszédében. A háború után magánvállalatokat csak annyiban engednek meg, amennyiben társadalmi célokat szolgálnak.

AJ KERESKEDELMI SZERZŐDÉS AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK ÉS IRAK KÖZÖTT. Tunisz. (MTI.) A NTI. jelenté: Kairói jelentés szerint az Egyesült Államok és Irak új kereskedelmi szerződést kötöttek.

Felhívás. Az Ipartestület vas- és fémipari szakosztálya felhívja azon tagjai figyelmét, akik 1942. november havi horganylemez kiutalására Andrányi Károly és Fiai Rt. cégtől nem kapták meg anyagjukat, azokat minél előbb átvenni sziveskedjenek a fent jelzett cégnél. Elnökség.

HÁZASSÁG. Klients Nellike és Gergely Zoltán Kővárgan április 4-én házasságot kötöttek.

Felvétel a m. kir. áll. gyógypedagógiai nevelőintézetbe. Kolozsvár, Rákóczi-u. 3. sz. Felvétetnek mindkét neműből 6-12 éves korig szellemileg gyengén fejlett gyermekek, akik az elemi népiskolából kizárattak. Az intézet tanulótöbbségével van állítva, ahol a növendékek szakkereseti felügyelet, gondos nevelés és tanításban részesülnek. Szegénység esetében, úgy a tanítás, mint az ellátás ingyenes. Az 1943-44. iskolai évre a felvételi kérvényeket május 30-ig kell az intézet igazgatóságához beadni. Felvilágosítással az intézet igazgatósága levélbeli megkeresésre, vagy személyes megkeresésénél készséggel szolgál. Igazgatóság.

MEGRONGÁLT HAJÓK A GIBRALTÁRBAN. La laine. (MTI.) A Stefani jelenté: Gibraltár kikötőjében jelenleg öök megrongált hadihajó tartózkodik.

ITT A MESTERSÉGES ESŐ. Berlinből jelentik: Eddig csak növénykertekben és parkokban öntözték permetezőgépekkel úgynevezett „mesterséges eső”-vel a pázsitot, virágokat és a különböző dísznövényeket. Az AEG most olyan öntözőkészüléket állított elő, amely a szántóföldeket és legelőket is nagy kiterjedésű területen árasztja el mesterséges esővel. A permetezőgépeknek nincs szüksége külön viztoronyra, mert villanymotorral hajtott szivattyú gyűjti a vizet magából a talajból, vagy a legközelebbi folyóból és innen préseli egyenesen az öntözőberendezés csöveibe. Az öntözőcsövek könnyen szállíthatók úgy, hogy a különösen száraz nyári hónapokban nagy területet lehet csapadékkal ellátni. A mesterséges eső a múlt esztendőben kísérletképpen több német minta gazdaságban alkalmazták és idén nyáron már tömegesen használják fel a mezőgazdaságban.

HOGYAN JELÖLIK MEG A TIPUSCIKKEKET? Áprilistól fogva a textilgyárak a polgári fogyasztás részére típuscikkeknek fognak gyártani. A jövőben a típuscikkek pontosan megjelölik. A jelzést oly módon kell alkalmazni minden textiltípuscikkre, hogy az áru szélen helyezzk el és az áru megsértése nélkül nyomtalanul ne lehessen eltávolítani. A jelzés tartalmazni fogja a típuscikk számát, az előállító gyár kezdőbetűit és a fogyasztói árat is.

Kommunistákat végeztek ki Spanyolországban. Barcelonából jelentik: (MTI) A Német TI jelenté: A hadbíróság halálra ítélte négy kommunistát, akik a polgárháború idején számtalan gyilkosságot követtek el. Az ítéletet végrehajtották.

HÉTFŐN FOLYTATJA MEGBESZÉLÉSEIT A 42 TAGU ORSZÁGOS BIZOTTSÁG. A MTI. jelenté: A 42 tagu országos bizottság csütörtökön délelőtti ülésén a pénzügyminiszter általános tájékoztatót adott az államháztartás alakulásáról és várható fejlődéséről. Az ülést délután két órakor megszakították és annak folytatását hétfőn délelőttre tűzték ki.

Leendő anyák, akiknek különös gondtal kell arra ügyelniük, hogy balműködésük rendben legyen, ezen célt úgy érhetik el, ha időközönként reggel éhgyomorral egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát!

SZATMÁR VÁROSA KÖLCSÖNBŐL FIZETI KI ELVESZTETT PERÉT. Minthogy Szatmár városa egy erdőperből kifolyólag pervesztes lett és a várost, ennek folytán 150.000 pengő, valamint kamatok és perköltség megfizetésére kötelezték, most kénytelen 185 ezer pengő kölcsönt felvenni, amelyet öt szatmári pénzintézet folyósít részére egyenlő arányban. 6,5%-os kamat mellett. A pert Kaizler György és társai indították a 2260 hold Kiszely-féle erdőterület ügyben.

Nagy ünnepségekre készül a felszabadult Délvidék lakossága. Zomborból jelentik: (MTI) Egész Délvidék lakossága lázasan készül a felszabadulás második évfordulójának megünneplésére. Április 11-én, vasárnap valamennyi délvidéki városban és községben nagy szabású ünnepségen emlékeznek meg a magyar hadsereg bevonulásáról.

BELVAROSI Szombattól: Az összes magyar sztárok filmje

Régi nyár

Honthy Hanna, Simor Erzs, Vaszari Piri, Csikós Rózi, Szilassy László, Csontos Gyula, Rajnay Gábor, a 2 Pethe

Pénteken utoljára **Az éjszaka leánya** Muráty, Ajtay, Greguss, Perényi

KORONA Filmszínház

FALUROSSZA

a nagysikerű szindarab filmváltozata
 Dayka Margit, Greguss Zoltán, Rózsahegyi Kálmán

A legszebb magyar film

Dankó Pista

a CASINOBAN

ÖNMŰKÖDŐ LEVÉLSZEKRÉNY. Dortmundból jelentik: Noha az idegenforgalom a háborús körülmények között nem a legidősebb kereskedelmi ágazat, a feltalálók még ma is török a fejüket, miképpen lehetne a szállodák kényelmét az előváradó békekorszak vendégei számára még jobban fokozni. Dortmund egyik szállodájában az idegenforgalmi szakmában bizonyosan nagy feltűnést keltő újítást vezettek be. A Siemens gyár egyik szabadalmát próbálták ki a gyakorlatban, amelyek lényege az, hogy ha a vendég leveles rekeszébe csomag vagy levél kerül, az illető szobájában jelzőlámpa gyullad ki. Dortmundban egyébként úgy látszik, hagyományos már ez a kísérlet, mert pontosan 25 éve annak, hogy a városházán — a járőreket legnagyobb cselekedésükre — vadonatúj postaszekrényt szereltek fel, olyan automatikus készülékkel, amely óránként jelezte, hogy mely időpontban dobták be a leveleket. Ez a levelesláda már csak az öregebbek emlékeztetője. A multon okulva, az önműködő levéljelző modern változatának sem jósolnak a dortmundiak nagy jövőt.

MÜNCHAUSEN BARÓ FILMEN. Berlinből jelentik: A német mesevilág világhírű alakját, Münchhausen bárót filmre viszik. Az Agfa Colou gyár színes filmen örökíti meg a hazudozás királyának utólrhetetlen kalandjait. Babelsbergben már folynak a nagy érdeklődéssel várt film előkészületei.

Mennyibe került az ausztráliai hadjárat. Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenté: A brit hírszolgálat közlése szerint egy ausztráliai hír arról számol be, hogy a négy hónapos ulguineai hadjárat 150 millió fontterlingbe került.

HANGSZÓRÓK A FÖLD ALATT. Berlinből jelentik: A berlini birodalmi sportpálya látogatóit legutóbb nagy meglepetés várta: eltűntek a hangszóró tölcék, melyek a vezényszavakat továbbították. A Telefunken gyár ötletes megoldással a föld alá süllyesztette a hangszórókat s azok vezetékeit úgy, hogy most már nem zavarják a sportfelvonulások képét. A láthatatlan hangszórók bármilyen talajban elhelyezhetőek, az időjárás viszontagságait is jobban bírják s kifogástalanul ellátják a vezényszavakat és a szabadgyakorlatokat kísérő zene közvetítését.

Ujabb 24 és félmilliárd hitelt kér Roosevelt a hajóhad számára. Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenté: Az amerikai hírszolgálat jelentése szerint Roosevelt ujabb 24 és félmilliárd dollár hitelt kér az amerikai hajóhad számára.

EDEN ANGLIÁBA HÍVTA HULL KÜLÜGYMINISZTERT. Amszterdam. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenté: Az angol hírszolgálat jelentése szerint Eden az alsóházban bejelentette, hogy angolai látogatásra hívta meg Hull külügyminisztert. A látogatás bármely időben bekövetkezhet.

NYILTÉR

A Müller Testvérek Vegyészeti Gyar R. T. felszámolás alatt nagyváradi bejegyzett cég felszámolását a nagyváradi kir. Törvényszék, mint cégbíróság Cg. 13/1942-18. és Ct. 1212. szám alatt kelt végzésével bejegyezte.

Felhívjuk a hitelezőket, hogy követeléseiket 6 hónapon belül jelentsék be a felszámolóhoz, mert ellenkező esetben a társasági vagyoni felosztásakor azok figyelembe nem vétetnek. A felszámoló.

17 HALÁLOS ALDOZATA VAN A CHILEI FÖLDRENGÉSNEK. Buenos Aires. (MTI.) A Stefani jelenté: A chilei földrengésnek 17 halalos és 70 súlyosan sebesült áldozata van.

Irország nem küld képviselőket az Egyesült Államokban tartandó mezőgazdasági értekezletre. Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenté: A brit hírszolgálat szerint De Valera ir miniszterelnök bejelentette, hogy az Egyesült Államokból meghívást kapott, küldjön képviselőket az Egyesült Államokban tartandó mezőgazdasági értekezletre. Mivel a semleges államokat az értekezletre nem hívták meg, ő sem szándékozik az értekezletre megbízottakat küldeni.

KÉT SZOVJET REPÜLŐ SZÁLLT LE NORVÉG TERÜLETEN. Oslo. (Bud. Tud.) Szerdán két szovjet repülő norvég területen kényszerleszállást végzett. Az egyik repülőt, mivel ellenszolgált, lelőtték.

VISSZATÉRT OROSZORSZÁGBÓL AZ ELSŐ VILÁGHÁBORU EGYIK HADIFOGLYA. Esztergom. (MTI.) Vörös Pál lábtalani lakos aki még az első világháborúban orosz fogságba került és azóta orosz földön élt, most visszatért a magyar honvédekkel falujába, ahol meleg szeretettel fogadták.

Arverési hirdetés

Adorján Endre ügyvéd által képviselt özv. Darvai Béláné, szül. Pap Eszter javára 1000 P tőke, ennek 5% kamatai és 191 P 16 fl. már megállapított költségek és jár. iránt az árverés megtartását elrendelem végrehajtást szenvedő lakásán, Ercsény községben a Meklós tagban leendő megtartására határidőül 1943. évi április hó 28. napjának délelőtti 11 órája tüzetik ki, amikor a bíróság lefoglalt butorokat, csikókat, lovakat, üszörborjút és lovasszekeret s egyéb ingóságokat a legtöbbet ígérőnek, de legalább a becsár kétharmadrészéért, közzépénzfizetés mellett el fogom adni. Érmihályfalva, 1943. március 31. 99/1943. vgt. szám. Papp József, kir. bír. végrehajtó.

RÁDIO

SZOMBAT, APRILIS 10.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ebrész. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
- 10.15 Könyv zene.
- 11.15 Mezriczky Lajos zongorázik.
- 11.40 A Közellátásügyi Minisztérium rádióelőadása.
- 12.10 Beszkiart-zenekar.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Peris Pali cigányzenekara.
- 15.00 A dal mesterei.
- 15.30 Muth Lili előadása hanglemezekkel.
- 17.00 Rajnai Gábor csevegése.
- 17.10 Tavasz zsongás.
- 18.20 Hangképek innen-onnan.
- 19.05 Lehár-est.
- 20.00 Lehotay Árpád vidám színdarabjainak.
- 21.00 Nyiló kis bolygók.
- 22.15 Ki mit szeret.

Budapest II.

- 19.05 A Földművelésügyi Minisztérium Mezőgazdasági főosztálya.
- 19.30 Amsterdami Concertgebouw zenekara.
- 20.00 Zsolnai Klára dr. előadása.
- 20.25 Végző növénység.

VASÁRNAP, APRILIS 11.

- 7.30 Pohász. Szózat. Reggeli zene.
- 8.30 Összefoglaló beszéd.
- 9.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Szent Flóriánról elnevezett budai görög katolikus magyar plébániatemplomból. A szentbeszédet dr. Szankay András mondja.
- 10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a jubiléi Rákóczi Kollégium templomából. A szentbeszédet Bereztóci Miklós dr. mondja.
- 11.15 Evangélikus istentisztelet. Igét hirdeti Kapy Béla dr. püspök.
- 12.15 Levente-műsor.
- 12.55 Melles Béla-zenekar.
- 14.00 Művészlemez.
- 15.00 Gazdasági szakelőadás.
- 15.45 Magyar nóták.
- 17.00 Dayka Margit csevegése.
- 17.10 Mindenből mindenkinek.
- 19.20 Laczko Béla elbeszélése.
- 19.40 Holéczy Ákos érvitése.
- 20.05 Hangképek a vasárnap sportjáról.
- 20.25 A mi vendégeink.
- 22.15 Gábor Lajos cigányzenekara.
- 23.00 A rádiózenekar műsorából.

Erdecsent II.

- 11.00 Látvi-Mátvi. Vidám meseoperett.
- 15.00 Büfola Ede tánczenekara.
- 16.00 A Székelyföldi Zenekar.
- 17.35 Az Operaház előadásának közvetítése.

Nagyvárad város legújabb térképe

nagy fali 2 P, kisebb színes 180 P kapható a MAGYAR LAPOK kiadó hivatalában

SZÍNHÁZ

Egy nap a világ

— Vaszary János színművének bemutatója a Szigligeti Színházban —

A budapesti Andrassy Színház hónapok óta estéről-estére játssza Vaszary János *Egy nap a világ* című színművét, amelyet esütörtökön mutattak be Nagyváradon. A népszerű vígjátékíró, aki elmés kiszólásaival és bohózáti bonyolalmak halmozásával érte el eddigi sikereit, komoly területre lép ebben a darabjában s az *Egy nap a világ* egészen rendkívüli budapesti vonzerejét figyelembevéve, azt hinné az ember, hogy Vaszary Jánosnak ez a műve, több mint drámai kísérlet. A nagyváradi bemutató után azonban valószínűnek látszik, hogy a budapesti siker elsősorban színészi teljesítmények, mindenképp Páger nagyszerű alakításának javára írható.

A darab vígjátéki helyzetképpel indul: egy kisebb bérház ovóhelyén játszódik le az első felvonás. Vaszary minden darabjában mester az első felvonás környezetrajzának megírásában s itt is pompásan állítja be a légóalmi pincébe menekült figurákat, köztük egy fiatal leányt, a ház egyik lakójának albértojét és egy idegen fiatalembert, akit kissé kapatos állapotban, szmokingosan, az utcáról tessékelték be oda a légóalmi szerven s akiről később kiderül, hogy a haretérről most szabadságra érkezett tartalékos tiszt s vidám szórakozást keres első útján zavarta meg a légóalmi. Sajnos, a további, komoly fejleményekben sokat veszít a darab az indulás lendületéből. A fiatalember családik menyasszonyában, elkeseredésben ismét szolgálatra jelentkezik, most már csak egy nap a világ s az utolsó estén a légóalmi pincében megismert leányhoz menekül vígasztalásért. A leány, aki mint vöröskeresztes ápolónő veszi ki részét a háborús áldozathozásból, vállalkozik az orvoslásra, de a szívében fellebbant szerelmem tulviszi őt a gyógykezelés határain. A fiú csakugyan kimegy a haretérré, ahonnan mankóval tér vissza s nem akarván magához láncolni a szép fiatal leányt, saját holt híret kelti, igyekszik durván távol tartani magától a búcsúzás éjszakáján kedvesévé lett, hűséges teremést, de a szerencsés véletlen leleplezi az önzetlen játékot s a leány boldogan szegődik, az egész életre, a rokkant hős mellé.

Szép, megható és tanulságos történet, de a cinikus vígjátékíró nem tudja elég meggyőződéssel kezelni... S kissé kevéssé tézta is ez ahhoz, hogy három felvonáson végig lehessen nyújtani. Szellemes, fordulatossá dialógusok menthetnék a helyzetet, ezek azonban hiányoznak a darab második és harmadik felvonásából, úgyhogy a színmű közepétől kezdve — mint egyébként a legtöbb Vaszary-darabban — minden jelenetben erős lankadás észlelhető.

Az előadás Nagyváradon nem tudta kellőleg pótolni a hiányokat. Bakay színészi egyéniségében nincs meg az a melegség, amely át tudta volna fűteni s az élet delejes erejével tudta volna megtölteni a párbeszédet s azért Hotty Éva szép játéka sem érvényesült megfelelően. Szabó Ernő egy orvos szerepében nagyon iparkodott, de nehezen tudta feledtetni komikus nivoltát s ez zavarólag hatott. Borsos Manci finom, kedves és közvetlen volt a fiatal leány háziasszonyának szerepében s az első felvonás figurái közül kiemelkedett Daniss Győző, aki pompásan alakított egy házmezt.

Férfi ruhákat, használtakat legiobb áron vehet, eladhat **MOLNAR**

használt ruhák üzletében Bémer-tér 1. (udvarban), Hívásra házhoz jövök.

A színházi iroda közleményei: Egy nap a világ, minden este

Vaszary János szenzációs sikerű újdonsága, az „Egy nap a világ” pénteken este premier-bérlésben, szombaton este A-bérlésben, vasárnap bérlésünethen van műsoron. Az Andrassy Színházban mai is telt nézőterek előtt kerül színre ez a rendkívüli nagyszerű mai világháborús történet. Főszereplők: Hotty Éva, Szögi Arany, Borsos Mária, Szabó Ernő, Bakay Lajos és Halassy Gyula.

Csipkealarc c. operett-újdonság filmlétes helyárrakkal szombaton délután megy.

Leányvásár, Jakóbi híres operettje vasárnap délután olcsó helyárrakkal van műsoron.

Népművelési előadás keretében hétfőn este „A csikós” című népszínmű kerül színre.

Csurka Péter, az országosan ismert író legújabb szenzációs szatirájának kedden este lesz a bemutató előadása premier-bérlésben. A-bérlési előadása szerdán este van. Rendező: Daniss Győző.

HETI MŰSOR:

Pénteken este: Egy nap a világ — premier-bérlés.
Szombaton délután: Cipkealarc.

Szombaton este: Egy nap a világ — A-bérlés.

Vasárnap d. u.: Leányvásár.
Vasárnap este: Egy nap a világ.

Hétfőn este: Csikós. Népművelődési előadás.

Kedden este: Farkasok. Premier bérlés.

Szerdán este: Farkasok. A-bérlés.

Tudja-e Ön...

... hogy a történelem legbeképzeltőbb királya minden bizonnyal az Afganisztán határain elterülő Ava ország királya volt, aki a századforduló idején rendeleteit még a következő aláírással látta el: „A királyok királya, akinek az egész világ engedelmességgel tartozik, mert ő az állatok védnöke, az övszokok rendezője, a nap atyja és a huszonnégy napernyő tulajdonosa...” Valami igazság csakugyan volt ebben a fellegős önfelmagasztalásban: a király címerében valóban ott volt mind a 24 napernyő.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje **MAGYAR LAPOK** at

APRÓHIRDETÉSEK

Adós-vétel

- Zongorát teljesen jó állapotban megvételre keresek. Cím: a kiadóba kérek. 588
- Nagy Singer varrógépet megvételre keresek. Cím: a kiadóba kérek. 587
- Csizna, elegáns angolszabású 41—42-ös labra eladó. Házmeztérnél, Gróf Csáky István-u. 17. 556
- Eladó Akkordeon 24 basszusos. Karcsonyi püspök-u. 4. ajtó 3. 562
- Eladó szürke felöltő, 42-ös férfi cipő, löszerszám, ígás szekér, komplett gyermek hinta. Vörösmarty-u. 57. 574
- Pulikutyt, hamisat, esetleg kölyköt vennék. Városháza fsz. 20. 571
- Angoraszórt, gubancot bármilyen mennyiségben vásárolok. Székely, Kapucinus-u. 11. 568
- Kombinátszoba, rekamer, hencser eladó. Kapucinus-u. 11. Veró asztalos. 514

Ingatlan

Eladó 3 szobás összkomfortos ház, nagy kerttel, istállóval, a lakás azonnal beköltözhető, ár 45 ezer pengő. Püspök-úton 2 szobás lakású ház, gazdálkodónak is alkalmas. Nagy sarok telek eladó. Érdeklődni Tatayné, Szigligeti-u. 12. Telfon: 28-74. 542

Allást nyek

- KIFUTÓ-FIUT felvesz a Szent László nyomda R. T., Szilágyi Dezső-u. 5.
- Magas százalékkal könyvügynököt keresek. Cím a kiadóban. 442
- Cukorkaggyárban gyakorlott munkásokat felveszek — tanulókat is. Mignon Csokoládéház, Szaniszló-u. 2. 565
- Gyakorlott sarokszőlőket, cipészegéket és ragasztókat állandó munkára felvesz Szabó cipőgyár, Gróf Tisza István-ut 21. 564
- Keresek vidékre szakközpelt gépészi, bizonyítványokkal. Jelentkezni csak a szombati nap folyamán. Beöthy Ö.-u. 13. fűsz. 3. 575
- Fiatalk munkás fiut felveszek. Frenzel, Szent János-u. 48. 573
- Evvészköztisztító henteslegényt felvesz a Hungária étterem. 570
- Jegyzőgyakornoknak fiatalember, esetleg komoly megbízható 4 középiskolát végzett minden iródaj munkában jártas, gépirni jól tudó férfit, vagy női felveszünk. Ajánlatokat „Jegyzőszék” jellegre Rudolf Mosse hirdetőirodába. Bazárépület. 569

Allást keres

Jól főzőnő éves bizonyítvánnyal 15-re állást keres. Cím: Lukács György-u. 10. 566

Külföldi léle

- Pertőtlenítést, potoskát, mojt, mindennemű fűzék irtását 38 évi gyakorlattal írta Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 513
- Kölcsön könnyű visszafizetési feltétellel Hitelszövetkezettől, Bethlen István-u. 6 kapható 509

Kalás

- 2 butorozott szobát keresek központban. Címeket a kiadóba kérek. 544
- Kiadó 2 szoba mellékhelyiségekkel, új magánház. Cím a kiadóban. 572

KIADÓTULAJDONOS.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

78- és feloldószerszámok értékes kiadó: Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc Szent László-nyomda R. T. Uzsok-utca 5.

Készült a Szent László-nyomda r. t. körtorgógépen. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.